

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

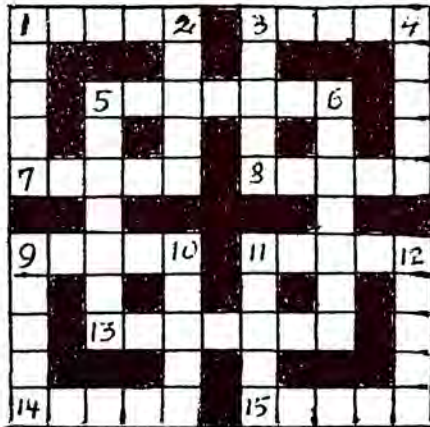

РОЗГАДАЙМО!

ХРЕСТИКІВКА

(Уклала К. Перелісна)

По горизонталі:

1. Вилив річки в море
3. Гігант
5. Великий князь київський
7. Гасничка, або прилад для освітлювання
8. Галка (птах)
9. Бобова рослина
11. Верх кімнати
13. Місто в Західній Україні
14. Рибальська сіть
15. Друкарські літери

По вертикалі:

1. Мешканець Західньої України
2. Бажання
3. Улій
4. Притока Дунаю
5. Великий базар
6. Молодий хижий звір
9. Озеро в Америці
10. Морозна година
11. Мішанина
12. Рубін — дорогоцінний камінь

ДИВНІ ПОБРАТИМИ

Обидва схожі, як брати,
Завжди удвох, куди не йти.
Ми під столом — коли їдять,
Під ліжком ми — коли всі сплять.

ХТО Я?

Вірно людям я служу —
Їм дерева стережу,
Дзьоб міцний і гострий маю,
Шкідників ним здобуваю.

ЯКА ЦЕ РОСЛИНА?

Росте вона вниз головою,
Не влітку росте, а зимою,
Як тільки сонце припече,
Заплаче вона і помре.

ЩО ЦЕ?

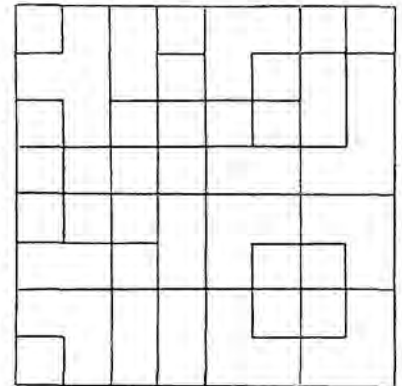
Через воду переводить,
Тільки з місця сам не сходить.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ЛЮТИЙ ц.р.: ХРЕСТИКІВКА: Ланя, Іран, сіль, орач, Віра, Афон, плай, Ілля, Случ, нива, Ямне. Букви на місці хрестиків дають: Лісова Пісня. ЗАГАДКОВА КАРТОЧКА: Волинь. ЩО ЦЕ? Санки.

КУТОК РОЗВАГ

ВИПРОБУЙТЕ СВОЮ СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ

На рисунку 54 квадрати, але порахувати їх не так то й легко. Якщо за короткий час нарахуєте 30, то поставте собі достатню оцінку, якщо 40 — добру, а якщо більше як 40 — дуже добру оцінку.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи М. Левицького
“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Галина Мазепа — Весняне пробудження

ВЕСНЯНІ СТРУМОЧКИ

На дорозі і на полі
Розтає сніжок поволі,
І течуть-біжать струмочки
Через луки до ставочка.

А ставочок невеличкий
Відсилає їх до річки:
„Я не можу всіх прийняти —
Дуже тісно тут у хаті.

Завертайте всі, по змозі,
У яроч, що при дорозі.
Тим ярочком шлях просторий
Через річку аж до моря.”

Пояснення-словничок: розтавати — танути, топитися (про сніг, кригу) — to melt, to thaw; лука — meadow; по змозі — as far as possible; яр, яроч — gully, ravine; просторий — широкий (spacious, ample).

Роман ЗАВАДОВИЧ

БЕРЕЗЕНЬ ІДЕ

Березень іде,
Провесну веде,
Шепче вітер поміж віти:
„Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?”

„Вітрику, привіт!
Дивимось на світ
У віконечко, крізь шибку,
Чи, бува, весни не видко
Десь там край воріт.”

Березень іде,
Сонечко веде,
У віконце сонце світить:
„Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?”

„Сонечку, привіт!
Дивимось на світ,
Пісеньку собі співаєм,
Про ту квіточку під гаєм —
Перший первоцвіт.

Тане — тане сніг,
Річкою побіг —
Вже дихнуть вільніше груди,
Більше вже нудьги не буде,
А веселий сміх!

Пояснення-словничок: березень — третій місяць року (March); провесна — early spring; ворота — gate; первоцвіт — проліска (підсніжник) — mercury; нудьга — boredom.

СНІГОВИЙ ДІД ПІШОВ СПАТИ

Кожного дня о третій годині мама одягала Христю в теплий зимовий плащик, і вони вдвох ішли по Івася. Івась учився в школі, в першій класі. Він був ще малий, і треба було його приводити додому.

На вулиці було завжди цікаво: кудись поспішали люди, трубили автобуси, а особові авта здоганяли одне одного або ховались у бічних вулицях за будинками.

Та найцікавіше було те, що за великою шибою в крамниці з солодощами стояв Сніговий Дід, помальований набіло, в чорному блискучому циліндрі. Тут він стояв ще з-перед Різдва, і Христя мала його за свого „старого знайомого“. Кожного разу Христя вітала його приязною усмішкою, а він стукав у шибу тонесенькою паличкою. Так він запрошував людей зайти в крамницю й купити цукерок або тістечок.

Христя знала, що Сніговий Дід — плястикова лялька з пружиною всередині. Все таки їй здавалося, що він утомлюється стояти день і ніч за шибою і стукати паличкою у вікно.

— Матусю, коли Сніговий Дід спить? — запитала раз дівчинка.

— Тепер він не спить, бо зима, — відповіла мама. — А як прийде весна, то Снігового Діда покладуть у льоху під паперові ялинки. Там він спатиме аж до чергової зими.

Минуло кілька тижнів. По місту ще часом танцювала Метелиця, але Мороз уже не мав відваги бігати за дітьми та щипати їх за рожеві личка. Поволі ставало тепліше.

З того часу Христя не раз питала маму, коли можна буде сказати Сніговому Дідові „добраніч“ і пригадати, щоб не заспав у льоху, як знов настане зима. А Сніговий Дід немов чекав на те прощання. Одного пополудня, коли дуже капало з дахів, Христя притулила носика до шиби і запищала: „Добраніч, Діду!“ Тоді він востаннє стукнув паличкою об скло, і його маленька рука знерухоміла...

„Він справді захотів спати!“ — подумала Христя, помахала ручкою і пішла геть.

А ввечері, як мама поклала Христю в ліжку, дівчинці привидівся Сніговий Дід за великою шибою.

— Нарешті я скінчив свою працю, — сказав він, — і чесно заслужив собі на відпочинок.

Уклонився всім людям на вулиці, тяжко повернувся, позіхнув і пішов у глибину крамниці. Там всунувся в холодильник з морозивом, і блискачуча скриня нечутно опустилася під підлогу.

Тепер Христя вже напевно знала, що Сніговий Дід пішов спати. Її огорнув сон, ще солодший, ніж усі цукерки й шоколадові торти в крамниці з солодощами. Так смачно міг спати хіба Сніговий Дід у льоху під ялинками. А коли дівчинка спала, то поля, ліси, міські парки та квітники коло домів почули перший теплий подих весни, що звідкись надходила.

Другого дня за великою шибою крамниці з солодощами з'явилася інша фігурка: сірий зайчик з довгими вухами, куцим хвостиком і синьою кокардою на шиї. Передніми лапками держав завбільшки, як і сам, великоднє яйце — крашанку. Щокілька хвилин шкаралупа зверху підіймалася,

і звідти висувало голівку смішне жовте курчатко. Розкривало дзьобика, ніби посміхалося, і знов ховалося у крашанці.

Христя радісно привітала зайчика й курчатко, що відтепер мали ділитися спільною працею: запрошувати покупців до крамниці з солодощами та содою. Біля вікна, вертаючись із школи, часто збиралися діти. При кожній появі курчатка громадка дітей заходилась щирим сміхом. А разом з дітьми сміялося сонце над почорнілими мурами міста, сміялися хмаринки на провесняному небі.

Всі були раді й веселі. Тільки Сніговий Дід того не бачив. Спав смачно, і йому снився сон про Зимову Князівну, що мала личко й усмішку його доброї знайомої — Христі.

Пояснення-словничок: солодощі — sweets, sandy; циліндер — високий твердий капелюх (top hat); пружина — spring; льох — basement, cellar; метелиця — заметіль, снігова буря (snow-storm); знерухомити — перестати рухатися; позіхати — to yawn; шкаралупа яйця — egg-shell.

Леонід ПОЛТАВА

Ілюстрація І. БРИКОВИЧА

ЗАСПІВАЙМО САМІ ПРО ЖУЧКА

Біг по вулиці Жучок —
Куцокрилий Щербачок.
Він до друзів поспішав,
На дорогу не зважав!
На дорогу не зважав!

На червоне світло біг,
Скільки духу, скільки ніг,
Він до друзів поспішав,
На дорогу не зважав!
На дорогу не зважав!

Раптом — авто на той риг,
Де Жучок щодуху біг!
Переїхало Жучка,
Нешасливця Щербачка!
Нешасливця Щербачка!

У лікарні наш Жучок,
Нешасливий Щербачок.
Він надовго в ліжку ліг,
Бо занадто швидко біг!
Бо занадто швидко біг!

Від Редакції: Діти! Спробуйте самі підібрати мелодію і заспівати цю пісеньку! Напишіть нам, чи комусь вдалося? ..

ДІД ІВАН

Гірке було дитинство Тарасика Шевченка. Бо чи ж може бути вселення життя в сироти? Померла матуся, помер батько. . . Опинився Тарас під твердою рукою сердитої мачухи. . .

Єдиними його щирими друзями були сестри — Катерина, Ярина, навіть бідолашна сліпенька Марійка. А сільські хлопці, як звичайно — і граються й поб'ються. Але був у Тараса і добрий опікун-дорадник, дід Іван.

Тарасик носить воду дякові

Мудрий був дід, дарма, що панський кріпак. За свого життя багато мандрував, замолоду навіть гайдамакою був. Розумів, що таке книжка, наука. Допильнував, щоб його син Грицько навчився читати й писати. А в ті сумні панщизняні часи грамотних селян в Україні було небагато.

Тож не дивно, що і Грицько, як виріс на великого Григорія, віддав свого сина Тараса в науку до дяка Совгиря. Проживав Совгир у невеликій хаті біля сільської церкви, бо й школа була церковна. Хлопці вчилися зразу буков. З буков склали слова. Як навчилися читати, тоді забиралися до писання.

Нелегка то була наука. Косоокому Совгиреві здавалося, що без різок та позаушників годі хло-

п'ят чогонебудь навчити. Та й не тільки дяк так думав. Московські царі, що поневолили Україну, держали увесь нарід у послуху пострахом і знущаннями. Такі були часи. . .

На місце Совгиря призначено до кирилівської школи іншого вчителя, дяка Богорського. Він був ученіший від Совгиря, але й жорстокіший. Один і другий попивав горілку і по-п'яному бив школярів, але Богорський бив ще дошкульніше, як Совгир.

Не видержали хлопці такої твердої школи. Не витримав і Тарас. Узяв свого каламаря, крейду, табличку й пішов собі геть. Зажурився дід Іван, що Тарасова наука обірвалась. Він бачив, як бідував Тарасик у суворого дядька Павла, як важко хлопчині жилося під рукою неприязної мачухи. Але дід знав, що як-не-як, а навіть куценська наука в сільській школі дуже б Тарасові придалася.

— Як думаєш, Оксано? — сказав дід до невістки. — Чи не послати б нам Тараса таки знов у школу?

— Та нехай собі йде! — відповіла мачуха. — Вона воліла б не бачити нелюбого Тараса в хаті. Тоді й її Степанко не мав би до кого чіплятися, не було б між дітьми бійки, і в хаті було б спокійніше.

Покликав дід Тараса до себе.

— Знаєш, синку, не добре, що ти тепер не вчишся. Твій батько вмів читати й писати, а ти мав би залишитись неписьменним? Як же це так?

— Я, діду, радий учитись, уже трохи не весь Псалтир умію напам'ять, але. . .

— Ну, що таке?

— Ви самі знаєте: дуже злющий той наш учитель. . .

— А ти, голубе, на те не дивись! Кажу тобі: видержати треба! Ти малий і не знаєш, як то важко жити неписьменному на Божому світі.

— Гаразд, діду! Хай буде, як кажете. Ведіть мене до школи!

І так дід удруге записав Тараса в школу. Та на самій школі не скінчилося. Дяк мав невелике господарство, треба було йому помічника. Мусів Тарас помагати. Носив з річки воду, рубав дрова, палив у печі, наглядав за вівцями, молотив просо, ячмінь, овес. А дяк, як тільки впивався, „дякував” хлопцеві то ляпасами, то штурханцями або й березовими різками.

— Діду, їй-бо, не видержу! — скаржився Та-

рас Іванові. — Піду хіба втоплюся, бо несила терпіти! . .

Дід кивав співчутливо сивою головою, але про це все мав свою думку.

— Е, Тарасе, немудра твоя мова! Правда, світ гіркий, та треба жити, поки не помреш. Кажу тобі, видержи! Бий лихом об землю, як швець мокрою халявою об лаву! Він тебе часом і полюб'є, а ти вчись! Учись, дитино! Читай! Хіба в дяка немає книжок?

— Та є на полиці кільканадцять. Дяк дає нам читати. Буває, я й сам беру. Є там одна книжка — дуже гарна, візерунки — диво дивне, а байки ще кращі.

— То й читай! Читай! — заохочував дід. — А дякові годи, не сердь його, то легше по-п'яному битиме. А, може, й консулом тебе призначить. . .

І справді, незабаром Тарас став у кирилівській школі „консулом”: помагав дякові підчувати дітей.

Часом Богорський бував тверезий. Тоді розповідав хлопцям цікаві історії. То були рідкі приємні хвилини за їх перебування в школі. Слухав його і Тарас, як то кажуть, не тільки вухами, а ротом і очима.

Деколи дяк добував з полиці не то книжку, не то зошит, розгортав і заповідав:

— Ось послухайте, які то благорозумні вірші й байки писав Григорій Савич Сковорода Господу на славу, а людям на науку.

Після такого вступу починав читати. Не все розуміли хлоп'ята, не все розумів і Тарас. Але він відчував, що не будь-хто отой Григорій Савич, що писав так поважно, мудро і — гарно! Припав до серця малому хлопчині той Сковорода. Найбільше йому подобався вірш про пташку, що її хоче схопити хижий яструб.

Тарасик роздобув кілька аркушів паперу, склав їх удвоє, зшив ниткою, і вийшла ніби малесенька книжечка. Прикрасив її рисунками, хрестиками, квітками, кругом обвів листочками. У ній записував вірші, що йому найбільше подобалися. На першому місці був там вірш Сковороди, що починався словами:

Ой ти, птичко жовтобока,
Не клади гнізда високо,
Клади на зеленій травці,
На молоденькій муравці.

Так у молоденькому сільському хлопчині прокидався талант майбутнього славного поета. Велику заслугу мав у цьому дід Іван Шевченко, що

Дід Іван і Тарасик —
Ілюстрація П. Андрусєва

завжди його на добро наставляв: „Бий, синку, лихом об землю і вчись!”

Полсиення-словничок: ма чуха — step-mother; крипак — serf; панщизняний — кріпацький; грамотний — письменний, той, що вмів читати і писати (literate); косокий — skew-eyed; різка — прут (birch rod); жорстокий — немилосердний (cruel); куценький — тут: короткочасний (of short duration); просо — millet; ляпас — a slap; штурхан (ець) — push; халява — boot-top, bootleg; яструб — hawk.

Григорій Савич Сковорода (1722-1793) — український філософ і письменник. Писав або й усно навчав людей про те, як треба чесно жити і творити добрі діла. Писав учені книжки, вірші й байки. Мав вплив на пізніших українських письменників — Котляревського, Квітку-Основ'яненка, Шевченка, Куліша.

Гайдамаки — українські селяни-повстанці, що у XVIII ст. боролися проти польського поневолення. Найгрізніше гайдамацьке повстання, зване „колівищиною”, вибухло в 1768 р. У ньому брав участь і дід Тараса.

Г Р Я — ЗАБАВИ

ПЕРЕГОНИ БЕЗ БІГУ

Ці перегони на час дощової погоди — їх проводимо в кімнаті. Ось вони:

1. Хто найшвидше пригадає собі і напише три слова, які починаються і кінчаються такою самою літерою (наприклад, котик, око).
2. Хто перший напише на картці п'ять назв міст України?
3. Хто перший напише п'ять назв місцевостей України, що починаються літерою К.
4. Хто найшвидше напише п'ять назв рік України.
5. Хто пригадає собі і напише найшвидше такі три слова, що в них є інше слово (китиця, листопад, лицар).
6. Хто найшвидше засилить нитку в вухо голки.

СТОРІНКА ДЛЯ МАЛЯТ

НАПРОВЕСНІ

Синій пролісок

Ой, сонечко яснее
Пригріва,
А сніжок водицею
Підплива...
І весняні струмені
У ярку,
І на полі квітенька
У сніжку.
Ой, та квітка-пролісок
Весняний,
А над полем жайворон
Голосний.

К. Перелісна

Пояснення-словничок: пролісок або проліска — провесняна квітка (mercury); струмина — тут: потічок (a little stream); яр або ярк — gully, ravine; жайворон (ок) — lark.

ПЕСИК І КИЦЯ

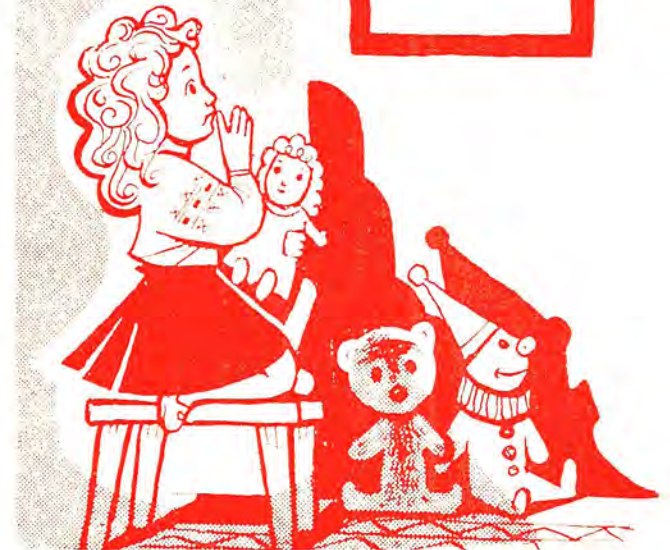
До Дарусі каже Лесик:
— В мене є маленький песик,
Він зі мною спить і їсть.
Як під двері прийде гість,
Песик гавкає гав-гав,
Щоб я двері відчиняв.

Лесеві говорить Дарка:
— В мене киця є — Варварка,
Як зі мною ляже спати,
Мусить мур-мур муркотати —
Присипляє так мене,
А тоді й сама засне.

Р. Завадович

Я ШЕВЧЕНКА ПОВАЖАЮ

Про Тараса, про Шевченка
Нам розказувала ненька,
Про Тарасових батьків,
Про сестер і про братів.

Та й розповідав нам тато
І цікаво і багато,
Як Тарасик виростав,
Як поетом славним став.

Я Шевченка поважаю,
Вірші все його читаю —
Ось уже навчився я
Десять віршів з „Кобзаря”.

Роляник

ЯКИЙ МІСЯЦЬ?

Насипали Туся з Лялею у садочку крихіт для пташок, а самі на ганочку заховались і дивляться, хто прилетить.

Перша прилетіла синьогруда пташка. Пострибала, пострибала, поїла крихіток і защебетала:

„Кві-тень! кві-тень! кві-тень!”

— От чудненька! — сказала Туся до Лялі. — Хіба ж тепер квітень?

Ляля засміялася, та не встигла нічого відповісти їй, як прилетіли ще дві, сіренькі, пташки. Скочили туди-сюди, боком-боком, поклювали трошки крихіт і засюрчали:

„Сі-чень! сі-чень! сі-чень!”

Кві-тень! кві-тень! кві-тень!” — обізвалася до них синьогрудка.

„Сі-чень! сі-чень! сі-чень!” — засюрчали сіренькі пташки, ще їй головками потрусили.

Де не взявся тут великий, сірий птах. Вхопив крихту, проковтнув, вхопив другу, проковтнув, і закричав:

„Тра-а-вень! тра-а-вень! тра-а-вень!”

„Сі-чень! сі-чень! кві-тень! кві-тень!” — цвірінькнули маленькі пташки й одлетіли до кущиків.

— Ой, ой! — сказала Туся. — Ходім до бабусі, питаємо, який тепер місяць.

— Чекай, — сказала Ляля. — Ось іще пташки прилетіли. Що вони скажуть?

Та не встигли пташки й крихітки вхопити, як великий птах крикнув:

„Тра-а-вень!” — і погнався за ними.

Пурхнули пташки у всі боки й закричали з переляку:

„Лю-ю-тий! лю-ю-тий! лю-ю-тий!”

„Сі-чень! сі-чень! сі-чень!” — засюрчали їм сіренькі пташки.

„Кві-тень! кві-тень! кві-тень!” — озвалася синьогрудка. — „Кві-тень!”

„Тра-а-вень!” — розсердився сірий птах, махнув крилами й полетів геть. А маленькі пташки вернулися до крихіт, одна поперед одною клюють та кожна своє повторює:

„Кві-тень! кві-тень! кві-тень! Сі-чень! сі-чень! Лю-ю-тий! лю-ю-тий! лю-ю-тий!”

— От і невірно! — сказала Ляля. — Тепер березень, а вони того й не знають.

Побігли сестрички до бабусі, одна одну перебивають, розкажуть їй, як пташки у садочку кричать. Посміялася бабуся з того, а Лялю похвалила за те, що знає, який тепер місяць, і сказала:

— Тепер справді березень, та бідним пташкам ще тяжко собі їжу добувати. Сипте їм крихіток і зерняток щодня, поки прийде „кві-тень!”

І так бабуся смішно сказала те „кві-тень”, як пташка, що сестрички аж розсміялися й побігли у садочок, щоб ще й зернятком насипати — до „кві-тня!”

БУЗЬКИ

Вранці я прийшла до школи. Мене здивувала тиша на шкільному подвір'ї. Всі учні були вже в класі. Стовпились громадкою біля печі, над чимсь нахилились і всі разом говорили, так що я нічого не розуміла. Побачивши мене, знов усі враз почали розказувати, як то вони над потоком знайшли бузька і як у нього хвіст, ноги і крила примерзли до льоду.

— Ми принесли його сюди, щоб зогрівся!

Яка ж була радість, коли бузько розплющив очі і злегка закалатав дзьобом!

Бузьком заопікувалася Марійка. Вона взяла птаха додому і стала запихати йому в дзьоб шматочки шинки. Та бузькові було не до їди. Він випростав ноги, витягнув шию і згинув...

Довго мали учні про що говорити. Бузько став приводом шкільної гутірки про перелітних птахів. Я розказувала про те, як люблять вони свою батьківщину, все до неї вертаються і як при цьому багато з них тратить життя.

За кілька днів погода змінилася, потепліло. Сонечко нагрівало землю, село, а з ним і клуню, де було ще порожнє бузькове гніздо.

Мій брат Богдан приставив до покрівлі довгу драбинку і став направляти гніздо, трохи пошкоджене зимовими вітрами.

— Сподіваєшся гостей? — спитала я.

— Як не сьогодні, то завтра прилетять! — відповів Богдан.

До нас прийшла знайома вчителька.

— Заходьте в хату! — запросила я.

— Краще сядьмо в клуні на порозі! Погріємось на сонечку, — сказала гостя.

Ми посідали. Ледве встиг Богдан злізти з драбини, на синьому небі появилися бузьки. Круж-

ляли над нами, наче плавали в повітрі, а тоді поділились на пари й розлетілися в різні сторони. Одна пара сіла на нашу клуню, друга полетіла до сусідів, а третя — на кінець села.

Наші бузьки клекотіли на radoшах. І в нас прокинулося якесь радісне почуття, наче до нас завітав хтось дорогий і рідний.

За хвилину ми побачили ще одного бузька. Він якусь хвилину кружляв над нашою клунею, а тоді раптом спустився на неї близько гнізда. Бузько-господар кинувся на нього, схопив його довгим дзьобом за крило і почав тягнути по покрівлі, аж поки не прогнав. Але цим він ще не задовольнився. Полетів за ним угору, і там вони стали битися. На нас сипалося пір'я. Бій був короткий, але завзятий. Прогнавши ворога, наш бузько злетів на гніздо і переможно заклекотав.

Мені було жаль прогнаного бузька. Може й він мав колись власне гніздо і жінку — може то вона перемерзла над потоком і згинула...

Після цього погідного дня вернулася негода, ішли дощі із снігом. В негоду наші бузьки злітали під повітку між курей і їли разом з ними теплу картоплю.

Настала тепла весна. Наші бузьки дочекалися бузьченят.

Раз до гнізда став підкрадатися чорний кіт. Тоді блискавкою впав на нього старий бузько, ухопив за карк і поніс за село...

Кіт уже не вернувся. Мабуть, бузько кинув його у став і втопив.

Пояснення-словничок: товпитися — збиватися в купу (to crowd, to throng); перелітний птах — migrant; клуня — barn; покрівля — roof; драбина — ladder; пара — pair, brace; переможно — victoriously; негода — непогода (bad weather); повітка — shed; карк — горішня частина шиї.

ДИВО — АПАРАТ

Що приніс додому брат? —
 Справжній диво-апарат:
 Скринька, скельце і пружина —
 І машина й не машина!
 — Зафільмую вас усіх, —
 Каже брат, а ми у сміх:
 Той підскакує щодуху
 І для жарту ловить муху,
 А найменшенький Василь
 Дме у дудку, скільки сил!
 Тільки я не пустувала —
 Я читала й малювала.

А коли настало свято
 Брат сказав усім сідати.
 Дивимось, а на стіні —
 Ми усі, такі смішні:
 Той підскакує щодуху
 І для жарту ловить муху,
 А найменшенький Василь
 Дме у дудку, скільки сил!
 Тільки я не пустувала —
 Я читала й малювала...

І мені на свято брат
 Дав той кіно-апарат!

ЯК ЗВІРІ ВЕСНУ ВІТАЛИ

Кап-кап-кап!

— Як важко покидати стріху! І все через оте сонце! — плакали льодові бурульки, падаючи на землю.

Чепурна ялинка, єдине лісове деревце в саду, глянула на них, стрясла з себе розмоклий сніг і гордо розправила розлоге гілля.

— Чого нарікати? Це ж перший раз після довгої зими сонечко так мило пригріває.

— Цві-рінь! Невже це весна? — запитав не-сміливо горобчик.

Він досі спав солодким сном на найнижчій га-лузці ялинки. Заліз туди ще вчора після смачної вечері на підвіконні у баби Горпини.

— Весна? Здається, вже близько. Та ти краще спитай у вивірки, їй видніше! — відповіла ялинка.

— Кра-кра-кра! Йде весна! — рипливим го-лосом озвалася десь над хатами стара ворона.

Колись вона не так кричала — концерти дава-ла. Та ось, бідна, застудилася і просиділа кілька днів у дуплі старого дуба. Лікувалася, як могла, думала — пройде. Так ні, і досі хрипить.

— Ти чуєш, сестрице? Весна йде! Цвірінь-цві-рінь, журбу покинй!

І горобчик пурхнув радісно вгору.

— Гей, гей! А ти куди так поспішаєш?

— Лечу до вивірки спитати, чи весна вже близько. Треба ж її якось привітати! То бувай здо-рова! Мені ніколи!

— Бувай, бувай! А як дізнаєшся, то не за-будь і до мене залетіти! Я всіх звірів повідомлю, — кликав за ним зайчик-сіроманчик.

Летить горобчик, летить, розглядається, та ви-вірки ніде не бачить. Змучився, сіромаха. Нарешті долетів до городу дядька Івана, сів на плоті та й цвірінькає. Підняв дзьобика вгору й аж захо-диться.

— А ти чого розцвірінькався, мов на Велик-день? Бач, як весело йому! — загавкав Бровко. — Ти краще скажи, чи весна вже близько. А то набридло сидіти в цій холодній буді й гавкати на кожного прохожого. Ох, і гірка ж моя доля! Їсти дає господар тричі на день, а гавкати мусиш увесь час. Та ще й наб'ють часом, коли гавкнеш не на того, що треба... Бідний я, бідний! От, вам, го-робцям — воля: хочеш — летиш, хочеш — цві-рінькаєш.

— Ет, Бровку! Далєбі, ви погано спали сьо-годні! Гляньте, як мило гріє сонце, сніг розтає! Таки, мабуть, весна йде! А от, чи не бачили ви

часом вивірки? Вона, кажуть, напевно знає, коли весни сподіватися.

— Вивірки я не бачив, гав-гав-гав! Та у мого господаря, дядька Івана, є мале пуделко. Воно людським голосом говорить. Я сам чув, як співало: „А вже весна, а вже красна, із стріх вода капле...”

— Та що люди знають! Якби не ми, звірі, то... Але пора мені в дорогу, а то й до ночі вивірки не знайду!

І горобчик зник, мов і не було його.

— Весна, весна вже близько! Треба привітати її! — кликав радісно голуб.

А мишка-гризикнижка висунула обережно носика з нори й собі озвалася:

— Але як?

— От, має чим журитися! Тобі однаково — зима, чи весна, чи літо. Ти навіть у теплу хату господаря входиш без дозволу. А про їжу вже нічого говорити! Ех, коли б нам такої смакоти, що ти її щодня поїдаєш!

Та мишка вже не чула, що сказав голуб. Швиденько побігла підземними доріжками аж до саду, де проживала вивірка.

Вивірка тільки но смачно схрупала горішка й розглядалася, де поділися її товариші — Сіренький Братік та Рудохвостий Скакунчик.

— Вивірко, а скажи, голубко, як довго ще ждати весни? — запищала тонесенько мишка.

— Весни?

— А так, так! Весни! — зацвірінкав горобчик, що в цю мить надлетів. На radoщах, що знайшов вивірку, забув навіть привітатися.

— Весни? Ось учора, бігаючи по парку, я зустрів кротицю. Вона замітала своє житло, малювала стіни, чистила оксамитовий колушок. Мала дуже добрий настрій і сказала, що весни вже ось-ось що не видно.

— От і гаразд! То привітаймо її якось!

— Авжеж!

— Ходім до сови, вона порадить!

Сова сиділа у спорожнявілому дубі й відпочивала.

— Питаєте, як весну вітати? — поважно похитала головою. — Це не легка справа. Найкраще буде так: зайчики й горобчики нехай сповістять усіх, коли весна буде вже недалеко; жабки, жайворонки, деркачі й усі інші птиці хай навчаться співати хором: „Вітай, весно, вітай між нами, тобі ми складаєм пісні”. Жабка скаже привітальне слово, а мала вивірка подасть китицю пролісок. Тоді вже ми всі підемо з весною й будемо танцювати, співати, як хто найкраще вміє.

— Славно, славно!

Так і зробили.

Горобчик щосили полетів до зайчика.

— Зайчику, зайчику! Весни вже ось-ось що не видно! Кротиця казала сповістити всіх звірів, щоб зібралися. Мусимо ж весну привітати!

Зайчик-сіроманчик вмить побіг у ліс. Не минуло й півдня, як уже всі знали, що весна близько, і почали підготовлятися до її привітання.

З ранку до вечора було чути спів жайворонків, квакання жаб, зайчики вправлялись вільноруч, їх провідником був їжак. Вивірки виводили танці по гілляках, стрибали з дерева на дерево, котилися клубками, ковзалися на хвостах. Всі тишилися, раділи, а найбільше горобчик і зайчик-сіроманчик, бо вони ж перші всіх сповістили.

Пояснення-словничок: бурюлька — icicle; розправляти — to straighten, to spread; розлогий — широкий (wide, spacious); підвіконня — window-sill; мені ніколи — не маю часу; сіромаха — poor soul; пліт — тин (wattled hedge); заходитися — тут: задихатися; ропуха — рід великої жаби; мені набридло — am tired of...; прохожий — passer-by; пуделко — скринька (box, case); смакота — тут: смачна їжа (palatable food); житло — домівка (apartment, home); оксамит — рід матерії (velvet); проліска — підсніжник (snowdrop); деркач — landrail, cornerake.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ВЕСНЯНИЙ ПРОМІНЬ

Кинуло сонечко промінь в садок:
„Йди розтопи там в куточку сніжок!”
Зайчиком промінь у сад поскакав —
Сніг ізлякався, осівся, розтав...

Пролісок радий! Відсунув листки,
Глянув на сонце, розкрив пелюстки:
„Ой, ще травички, здається, нема!
Може, ще рано? Ще, може, зима?”

Промінь сміється, на горбик кива:
„Он зеленіє весняна трава!
Річка співає, струмочок дзюрчить...
З вирію ключ журавлів он летить!”

Пояснення-словничок: промінь — ray, beam; пелюстка — flower-leaf, petal; кива — повна форма: кивас, кивати — to nod; журавель — воданий птах (crane); вирій — теплі краї, де перелітні птахи проводять зиму.

ГОЦА ДРАЛА

У дуплі живе сова,
Мудрагелька лісова.

Все вона книжки читає,
Що було і буде — знає.

От і вчора всім сказала:
„Буде злива небувала!”

Шнак учений, доктор Шник,
Одягнувся в дощовик.

І Гоцуня наша мила
Парасолик розпустила.

Ходить гномик по діброві,
Чоботиця взув гумові.

Щільний ранок так ходили —
Сонце ж сяяло щосили.

Шнак учений, доктор Шник,
Геть відкинув дощовик.

Чоботиця скинув гном,
Парасолик — під дубком.

Проти сонця полягали,
Позіхнули... задрімали...

Вийшла хмара з-за горбків,
Ринув дощик на сплюхів.

Утікали скільки сили,
Аж патинки погубили.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ВЕСЕЛІ НОВАЧКИ НА ПЛОЩІ „СОКОЛА”
К. МЕЛЬБУРНУ — АВСТРАЛІЯ

На світлині новачки та сестрички на пластовій площі „Сокил” під час Свята Покрови 9-го жовтня 1966 року, за 70 миль від Мельбурну, Австралія.

ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ НА ЧИТАННЯ КНИЖОК У НЮПОРТІ

Тут бачите переможців конкурсу на читання книжок в Рідній Школі та Школі Українознавства в Ньюпорті (Австралія). У першому ряді, починаючи зліва: Люба Чачунь, Галина Сташко, Арета Підгородецька. У другому ряді: учні 1-го курсу Школи Українознавства Юрко Бобурко, Мирослава Петрус, Аделя Стахів та учні Віра Лотиш та Володимир Сендецький.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В НЮПОРТІ — АВСТРАЛІЯ

На світлині учні Ньюпортської Рідної школи та Школи Українознавства біля Мельбурну (Австралія) у день закінчення 1966-го шкільного року. Спереду сидять, починаючи зліва: голова Громади Іван Сташко, голова Батьківського Комітету пані Сендецька, керівник школи Дм. Нитченко, вчителі Галя Нитченко та Юрко Бобурко.

У суботу 17-го грудня м.р. в Ньюпортській Рідній школі та Школі Українознавства (Австралія) відбулося свято закінчення шкільного року. З 34-ох учнів 33 перейшло до наступних клас. Понад десять учнів дістало похвальні грамоти та нагороди. Ось вони на світлині, починаючи зліва: Марійка Холоднюк, Марійка Шкварок, Іван Матківський, Люба Чачунь, Надя Коваль, Аделя Стахів, Галина Сташко, Юрко Бобурко, Арета Підгородецька, Богдан Місюрак.

СМІЙМОСЬ!

ДИВНА ХВОРОБА

Батько завважив, що Івасик бачить усе в зеленому кольорі. Хлопчина малював зелені корови, зелене вугілля.

Занепокоєний тато пішов з синком до лікаря. Три дні лікар проводив досліди і заявив батькові:

— Я дослідив справу від основ. Ваш синок має тільки одну фарбу — зелену.

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОГДАН, КОЗАК-SORCERER

РОЗДІЛ XXXIII: ВІДВАЖНИЙ ПОСЛУШНИК

CHAPTER XXXIII: THE BRAVE NOVICE

Вояки кинули додолю шаблі й підняли руки.

The soldiers dropped their sabres and raised their hands.

— До возів! — дав наказ Богдан.

“To the wagons!” — commanded Bohdan.

Нараз задудніли копита, і з-за пагорба вискочив кінний відділ польських драгунів.

Suddenly the sound of hoofbeats pierced the air and a cavalry detachment of Polish dragoons appeared behind the hill.

— Додолю! — вигукнув Богдан, і полонені вояки впали в траву. Послушник кинувся до верби і став п'ятися по стовбурі вгору.

“Down!” — Bohdan called out and the prisoners fell into the tall grass. The novice started climbing up the willow tree.

— Що ти тут робиш? — запитав ротмістр, побачивши юнака на дереві.

“What are you doing here?” — the captain asked the youth.

— Там вони, там! Козаки! — вигукнув послушник, показуючи рукою на смугу диму на обрії.

“There they are! The Kozaks!” — the novice called out, pointing to a cloud of smoke rising on the horizon.

(Кінець тридцять третього розділу)

(End of Chapter XXXIII)